

Presentation för Vårhärdsrådet

**Överenskommelse barn och unga
och
Familjecentraler i Dalarna**

200617

Kristina Boberg Pettersson

Utvecklingsledare, Avdelningen för hälsa och välfärd

kristina.boberg@ltdalarna.se

Presentationens upplägg- två uppdrag

1. Överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa
2. Kartläggning och uppstart av familjecentraler i Dalarna

Foto: Mostphotos

Skyldighet enligt lag att ha överenskommelser om samarbete rörande

- personer med psykisk funktionsnedsättning
- personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar
- barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet
- (inga hinder för att ingå överenskommelser även rörande andra målgrupper)

LÄNSÖVERGRIPANDE ÖVERENSKOMMELSE OM SAMVERKAN OCH SAMARBETE INOM DALARNA

Barn och unga, 0 t.o.m. 17 år med psykisk ohälsa och/eller psykisk funktionsnedsättning

Dokumenttyp: Länsövergripande samverkansöverenskommelse	Dokumentnamn: Länsövergripande överenskommelse om samverkan Barn 0–17 år
Giltigt från och med: 2017-01-01	Giltigt till och med: 2019-12-31
Ansvarig för revidering: Region Dalarna	Antagen av och datum: 2016-12-09 Länsnätverk förvaltningschefer inom hälsa och välfärd
Version: Version 3	Godkänd av: Länsnätverk förvaltningschefer inom hälsa och välfärd Ordförande Elisabet Franson Vice ordförande Pia Joelsson

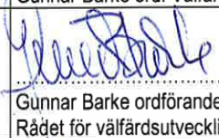
1. Överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa- bakgrund

- "Länsövergripande överenskommelse om samverkan och samarbete inom Dalarna, Barn och unga, 0 t.o.m. 17 år med psykisk ohälsa och/eller psykisk funktionsnedsättning" (har löpt ut).
- Andra överenskommelser gällande barn och unga har också löpt ut.
- Ett förslag på ytterligare en överenskommelse (gällande ungdomshälsan) bordlades i oktober.
- För att undvika parallella överenskommelser och för att se till hela barnet/ungdomen föreslogs att se över den tidigare överenskommelsen i ett bredare grepp.

LÄNSÖVERGRIPANDE ÖVERENSKOMMELSE OM ANSVARFÖRDELNING NÄR KOMMUNEN BESLUTAR OM PLACERING PÅ HEM FÖR VÅRD ELLER BOENDE (HVB)

Dokumenttyp: Samverkansöverenskommelse	Dokumentnamn: Länsövergripande överenskommelse om ansvarsfördelning vid placering på HVB
Utfärdande: Landstinget och kommunerna genom Region Dalarna	Giltigt från och med: 2012-11-09
Ansvarig för revidering: Region Dalarna	Antagen datum: Välfärdsberedningen 2015-12-09

Revisionshistorik

Utgåva nr:	Giltig fr.o.m – t.o.m.	Godkänd av: (namn och titel)
1	2012-06-17- 2014-12-31	Gunnar Barke ordf Välfärdsberedningen
2	2016-01-01 – 2018-11-30	 Gunnar Barke ordförande Rådet för välfärdsutveckling

LÄNSÖVERGRIPANDE ÖVERENSKOMMELSE OM SAMVERKAN FÖR KOMMUNER OCH LANDSTING I DALARNAS LÄN KRING PERSONER MED PSYKISKA FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR FRÅN 18 ÅR.

Överenskommelsen gäller Dalarnas kommuner och Landstinget Dalarna.

Dokumenttyp: Länsövergripande samverkansöverenskommelse	Dokumentnamn: Länsövergripande överenskommelse om samverkan för kommuner och landsting i Dalarnas län kring personer med psykiska funktionsnedsättningar från 18 år
Giltigt från och med: 2017-02-03	Giltigt till och med: 2019-12-31
Ansvarig för revidering: Region Dalarna	Antagen av och datum: Länsnätverket förvaltningschefer inom hälsa och välfärd
Version: Version 3	Godkänd av: Ordförande Elisabet Fransson Vice ordförande Pia Joelsson

LÄNSÖVERGRIPANDE ÖVERENSKOMMELSE OM SAMVERKAN INOM MISSBRUKS- OCH BEROENDEVÅRDEN

Dokumenttyp: Länsövergripande samverkansöverenskommelse	Dokumentnamn: Länsövergripande överenskommelse om samverkan inom missbruks- och beroendevården
Giltigt från och med: 2016-06-01	Giltigt till och med: 2019-05-31
Ansvarig för revidering: Region Dalarna	Antagen av och datum: 2016-05-30 Respektive kommun och Landstinget Dalarna
Version: Version 2	Godkänd av: Rådet för välfärdsutveckling ..... Gunnar Barke Ordförande
Dokumenthistorik: Version 1	Diarienummer: RD 2015/181

2018-09-28

Länschefnätverket godkänner de tillägg som gjorts i denna överenskommelse gällande spelberoende/spelproblem vilket gäller tills överenskommelsen i sin helhet revideras senast 2019-05-31.

LÄNSÖVERGRIPANDE ÖVERENSKOMMELSE MELLAN LANDSTINGET DALARNA OCH KOMMUNERNA I DALARNA

Samverkan för trygg och effektiv utskrivning från
sluten hälso- och sjukvård.

Dokumenttyp: Länsövergripande överenskommelse	Dokumentnamn: Länsövergripande överenskommelse mellan Landstinget Dalarna och kommunerna i Dalarna om samverkan för trygg och effektiv utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.
Giltigt från och med: 2018-01-01	Giltigt till och med: 2019-01-01
Ansvarig för revidering: Dalarnas kommuner och landsting	Antaget datum: 2017-10-25
Version: Version 1	Godkänd av: Region Dalarnas direktion Vice ordförande Sofia Jarl
Dokumenthistorik:	Diarienummer:

Överenskommelse i Dalarnas län om en gemensam satsning för förbättrade stöd- och behandlingsinsatser vid omhändertagande av berusade personer

REHABILITERING, HABILITERING INKLUSIVE HJÄLPMEDEL I DALARNAS LÄN – LÄNSÖVERGRIPANDE ÖVERENSKOMMELSE OCH ANVISNING

Dokumenttyp: Länsövergripande riktlinjer	Dokumentnamn: Rehabilitering, habilitering inkl hjälpmedel i Dalarnas län - länsövergripande överenskommelse och anvisning
Giltigt från och med: 2019-05-17	Giltigt till och med: 2020-05-31
Ansvarig för revidering:	Antagen av och datum: 2019-05-17 Länsnätverk förvaltningschefer inom hälsa och välfärd
	Godkänd av Länsnätverk förvaltningschefer inom Hälsa och välfärd Ordförande Eena Frøyen Vice ordförande Elisabet Franson
	Diarienummer:

LÄNSÖVERGRIPANDE ÖVERENSKOMMELSE OM HÄLSOUNDERSÖKNING

AV BARN OCH UNGA PERSONER 18–20 ÅR I ANSLUTNING TILL
VÅRD UTANFÖR DET EGNA HEMMET MED STÖD AV
SOCIALTJÄNSTLAGEN (2001:453) ELLER LAGEN (1990:52) MED
SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM VÅRD AV UNGA, LVU

Överenskommelsen gäller Dalarnas kommuner och Landstinget Dalarna.

Dokumenttyp: Länsövergripande överenskommelse	Dokumentnamn: Länsövergripande överenskommelse om hälsoundersökning av barn och unga personer 18–20 år
Giltigt från och med: 2019-02-08	Giltigt till och med: 2020-01-31
Ansvarig för revidering: Region Dalarna	Antagen: 2019-02-08
Version: Version 5	Godkänd av: Länsnätverk förvaltningschefer Ordförande
Dokumenthistorik:	Diarienummer:

LÄNSÖVERGRIPANDE ÖVERENSKOMMELSE OM UNGDOMSMOTTAGNINGAR

Dokumenttyp: Samverkansöverenskommelse	Dokumentnamn: Länsövergripande överenskommelse om Ungdomsmottagningar mellan kommuner och landsting i Dalarnas län kring ungdomsmottagningar
Giltigt från och med: 2016-11-01	Giltigt till och med: 2019-10-31
Ansvarig för revidering: Region Dalarna	Antagen av och datum: Respektive kommun och landstinget 2016-xx-xx Rådet för välfärdsutveckling
Version: Version 1	Godkänd av: Rådet för välfärdsutveckling Ordförande Gunnar Barke
Dokumenthistorik: Version 1	Diarienummer: RD 2014/62

Länsövergripande regional överenskommelse mellan Dalarnas kommuner och Hälso- och sjukvården, Region Dalarna om en sammanhållen Ungdomshälsa

<u>Dokumenttyp</u>	<u>Dokumentnamn</u>
Samverkansöverenskommelse	Länsövergripande överenskommelse om Sammanhållen Ungdomshälsa mellan kommun och Hälso- och sjukvården, Region Dalarna
<u>Utfärdande</u>	<u>Giltigt från och med</u>
Region Dalarna och Dalarnas kommuner	Månaden efter att alla beslut är fattade
<u>Författande arbetsgrupp</u>	<u>Giltigt till och med</u>

Uppdrag till arbetsgrupp

- Tydliggöra behovet av att reglera samverkan mellan kommun/region gällande barns och ungas hälsa/ohälsa samt utifrån detta
- Ta fram ny länsövergripande överenskommelse om samverkan mellan kommun och region gällande barns och ungas hälsa/ohälsa.

Syfte

1. Tydliggöra reglering av samverkan mellan huvudmännen, kommun och region, gällande barns och ungas hälsa/ohälsa, så att barn, unga och i förekommande fall deras vårdnadshavare, **upplever att de får ett adekvat, snabbt och sammanhållet stöd utifrån behov.**
2. Ta fram en vägledning för att kunna reglera lokal samverkan mellan huvudmännen. Verksamheterna behöver arbeta tillsammans så att det **för individen upplevs "sömlöst"**.
3. Genom att reglera samverkan **undvika att barn och unga "hamnar mellan stolarna"**.

Uppdragsmål:

- Förslag på länsövergripande överenskommelse om samverkan mellan kommun och region avseende barns och ungas hälsa/ohälsa.
- Förslaget ska vara framlagt för godkännande av Länsnätverket för förvaltningschefer och i Valfärdsrådet för efterföljande politiska beslut i Region och kommuner.

1. Att barn, unga och i förekommande fall deras vårdnadshavare får de insatser de behöver i en välfungerande, ”sömlös” samverkan mellan kommun och region.
2. Att verksamheter får vägledning i hur lokala avtal om samverkan gällande barn och unga kan utformas.

Fas 1 innefattar:

1. Sammansättning av en lokal arbetsgrupp (LAG) med uppdrag att arbeta fram ny länsgemensam överenskommelse.
2. I LAGen tydliggöra behovet av samverkansreglering och behovet av vägledning om samverkan samt tydliggöra och definiera målgruppen för vilken samverkan bör regleras.
3. I LAGen identifiera vilka frågor/områden som eventuellt bör särregleras.
4. Granskning av nuvarande dokument som reglerar samverkan inom och utanför länet.
5. Beakta möjligheten att sammanföra överenskommelser gällande fler målgrupper.
6. Inkludera nyckelpersoner i att formulera behov av reglering av samverkan mellan kommun och region.

Fas 2 innefattar:

1. Utarbeta förslag på ny överenskommelse.
2. Lägga fram förslaget för Länsnätverket för förvaltningschefer och Valfärdsrådet.

Uppdragsorganisation

- **Beställare:** Länsnätverket för förvaltningschefer via Styrgrupp.
- **Uppdragsägare:** Tanja Mårtensson.
- **Uppdragsledare:** Kristina Pettersson Boberg, utvecklingsledare.
- **Styrgrupp till uppdraget:** LPO psykisk hälsa, LPO barn och unga (under formering).
- **Arbetsgrupp (LAG):** Representanter från kommun och region
- **Referensgrupp:** Bred representation från kommun, region och brukarrörelsen
- **Mottagare av/beslutande om leverans:** Länsnätverket för förvaltningschefer och Valfärdsrådet.

2. Kartläggning och uppstart av familjecentraler i Dalarna- bakgrund

Foto: Mostphotos

Vad är en familjecentral?

En familjecentral är en verksamhet som riktar sig till blivande föräldrar, föräldrar och deras barn. Den är hälsofrämjande, stödjande samt generellt och tidigt förebyggande.

En familjecentral ska minst innehålla mödra- och barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänstens inriktning mot förebyggande arbete.

Verksamheten bedrivs i gemensamma lokaler.

(Socialstyrelsen : Familjecentraler – Kartläggning och kunskapsöversikt 2008, från FFFFs presentation “Varför familjecentral”)

Fortsättning – Vad är en familjecentral?

- Förutom de 4 grundprofessionerna kan det även finnas professioner såsom familjerådgivare, fritidsledare, psykologer, läkare och bibliotekarie.
- Samverkan kan också ske med andra aktörer.
- Hur verksamheten ser ut beror till stor del på familjernas behov och önskemål.
- Verksamhetens mål ska utgå från hela familjens livssituation och främja en god hälsa hos barn och föräldrar.

(Socialstyrelsen : Familjecentraler – Kartläggning och kunskapsöversikt 2008, från FFFFs presentation “Varför familjecentral”)

Syftet med en familjecentral

Utifrån barnkonventionen, den gemensamma värdegrunden, hälsofrämjande och förebyggande perspektiv, erbjuder familjecentralen en mötesplats med tillgång till ett samlat och lättillgängligt stöd av god kvalitet från samhällets olika aktörer, där arbetet genomsyras av barnets perspektiv, där barnets och familjens bästa sätts i centrum.

(Från FFFFs presentation "Varför familjecentral")

<http://familjecentraler.se/vad-ar-en-familjecentral/>

Styrning Struktur Samsyn

- Tydlig **styrning** på alla nivåer. Ledningen legitimerar samverkan på lägre nivåer, formulerar mål, uppdrag och efterfrågar resultat.
- **Struktur** i form av tydlig arbetsfördelning, avtal, struktur för samverkansmöten och en struktur för samarbetet, t.ex gemensamma föräldragrupper mm.
- **Samsyn** i form av gemensam syn på mål och syfte med FC, gemensam värdegrund, kännedom om varandras verksamheter.

I Region Dalarna finns en strategi för familjecentraler från 2017

- En familjecentral är en fullt ut samlokaliserad verksamhet inkluderande
    mödrahälsovård
    barnhälsovård
    kommunal öppen förskola och
    socialtjänstens förebyggande verksamhet.
- Strategin ska visa på förutsättningen vid framtagandet av ett avtal mellan Landstinget Dalarna (nu Region Dalarna) och respektive kommun.
- Samverkansavtal- områdessamordnaren
- Budgetram ska finnas före beslut
- Ersättning till vårdcentralen i Avtal hälsoval

Regionplanen- familjecentraler ett prioriterat område

- 2019: Öppna familjecentraler tillsammans med kommunerna så att det finns minst en i varje kommun.
- 2020-2022: Starta ytterligare två familjecentraler tillsammans med Dalarnas kommuner.

Mitt uppdrag- sep 2019-december 2020

- BHV-enheten såg behov av att inventera skillnader och likheter på familjecentralerna för att skapa ett bättre underlag för dem som vill starta upp.
- Syfte att stimulera fler kommuner att starta familjecentral samt få mer likvärdiga familjecentraler.
- Ligger i linje med regionplanen.
- Inventering av befintliga familjecentraler samt kontakt med övriga kommuner hösten 2019.
- Besök i vissa kommuner efter behov (vintern 2019-våren 2020 men Covid-19 medförde visst stopp).
- Fortsatt arbete för att stödja familjecentralerna hösten 2020.
- Ramdokument för familjecentraler i Dalarna.

Dalarnas familjecentraler

I Dalarna finns idag 8 familjecentraler i 7 kommuner, där de fyra grundverksamheterna samverkar i samma lokal, i olika grad.

- Avesta
- Ludvika
- Falun 2 stycken
- Gagnef
- Leksand
- Hedemora
- Mora

Dalakommuner utan familjecentral

- Flera familjecentralsliknande verksamheter finns men ingen fullt utvecklad familjecentral i:

Säter

Borlänge

Vansbro

Rättvik

Älvdalen

Orsa

Malung-Sälen

Smedjebacken

Dalarnas familjecentraler hösten 2019

- Öppna förskolans öppettider varierar mellan 6 och 24 timmar/vecka
- Socialtjänsten närvar mellan 3 h/v till 6 personer på heltid
- 5 familjecentraler fullt ut samlokaliserade
- Gemensamma grupper i 5 familjecentraler
- En specifik samordnare på 5 familjecentraler (nu på 2 till)
- 7 familjecentraler har aktiv lednings- och/eller styrgrupp
- Gemensam planeringstid finns på 7 av 8 familjecentraler

Diskussionspunkter

- Ser ni det som viktigt med familjecentral i er kommun? Vad skulle barnen vinna på det?
- Finns det beslut om familjecentral i er kommun?
- Vill ni ha en familjecentral med kommunal öppen förskola, socialtjänst, BVC och MVC?
- Finns det tankar om familjecentral och ungdomshälsa integrerat? (Viktigt här att inte prioritera bort någon funktion på familjecentralen pga. platsbrist)
- Är det viktigt med likvärdiga familjecentraler över länet?
- Hur kan vi jobba för att få till fler välfungerande familjecentraler i länet? T.ex. gemensamt vägledningsdokument för familjecentraler.